

"NOVA DOBA"

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

Lastnina Jugoslovanske Katoliške Jednote

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglasov po dogovoru

Naročnina za člane 72c letno; za nečlane \$1.50; za inozemstvo \$2

OFFICIAL ORGAN

of the

SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION, Inc., Ely, Minn.

Owned and Published by the South Slavonic Catholic Union, Inc.

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members \$.72 per year; nonmembers \$1.50

Advertising rates on agreement

Naslov za vse, kar se tiče lista:

NOVA DOBA 6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.

VOL. XVI. NO. 1

NOVOSTI NOVEGA LETA

Najlepša enoličnost postane pustina v dolgočasno, če le predolgo traja. Zato nam je zanimivo vse, kar tako enoličnost pretrga, četudi morda ni vselej prijetno. Dasi smo odrasli, smo vendar še kolikor toliko radovedni otroci. Znano je, da otroci hočejo vedno kaj novega videti, kaj novega slišati in kaj novega poskusiti. In dokler mi starejši obdržimo vsaj del te otroške radovednosti, obdržimo tudi del mladosti. Ko nas prenehajo zanimati novosti, znači to duševno ostarelost in konec pogojev za napredek.

Ves napredek človeštva izhaja iz potreb eksistence in iz želje po nečem novem. Seveda, s tem ni rečeno, da so kdaj bile ali da so zdaj vse novosti dobre in zaželjive, toda tudi vse staro ni vselej dobro. Včasih se zgodi, da je kaj starega nadomeščeno z novostjo, ki se slabo izkaže, v večini primerov pa novost predstavlja vsaj nekaj izboljšanja in napredka.

Zelja po nečem novem, boljšem, je odkrila Ameriko in nam je dala tisočere izume in pridobitve v zadevah državljanstva, znanosti, zdravstva, prometa, komunikacij in splošnih udobnosti življenja. Odveč bi bilo navajati primere za to; saj jih itak srečujemo pri vsakem koraku. Ako jih ne opazimo, znači, da smo preleni za misliti.

Prebivalstvo te republike je kot narod mlado in vsled tega radovedno, željno novosti in izboljšav. Temu dejstvu se imamo najbrž v prvi vrsti zahvaliti, da je ta republika v dobrih 150 letih svojega obstanka skoro na vseh poljih civilizacije in splošnega napredka prekosila večstoletne in tisočletne evropske države.

Nekoliko te ameriške mladosti in želje po novostih in izboljšavah se je vsekakor prijel tudi nas priseljencev. To se očituje v naših kulturnih in gospodarskih aktivnostih in institucijah. Med slednjimi so vsekakor najvažnejše in najmočnejše naše podporne organizacije. Brez teh organizacij bi bile stotere slovenske naselbine le neki mikroskopično majhni otoki po razsežnem ameriškem morju. Drug za drugega ne bi vedeli in vsaka skupna aktivnost bi bila onemogočena. Naše organizacije pa nas vežejo in seznanjajo med seboj, posebno potom svojih glasil in konvencij. Potom njih se čutimo močne in samozavestne. Potom njih pa se osredotočajo tudi ideje, ki so se rodile ali izkristalizirale v različnih krajih te velikanke dežele pod kolikor toliko različnimi vplivi. To nam daje nekako vseameriško zavest, mladostni optimizem z ozirom na novosti in izboljšave in vero v možnost skoro neomejenega razmaha.

Naše zgodnje slovenske podporne organizacije so deloma posnemale slične organizacije drugih narodnosti, deloma pa so hodile svoja pota. Nekaj jih je na en ali drugi način izginilo, druge, ki so se znale razmeram bolj prilagoditi, so ostale in napredovale.

Med temi slednjimi je tudi naša J. S. K. Jednota. Tudi ona se je nekaj naučila od drugih organizacij, tujih in domačih, vse drugo pa iz svojih lastnih eksperimentov. Vsi eksperimenti se še nikjer niso obnesli in se tudi pri nas niso, toda mnogi so se zelo dobro izkazali. Učiti se kaj dobrega in pametnega od drugih ni nikaka sramota, toda živa organizacija ne ostaja pri tem, ampak tudi sama išče nova pota k napredku. Tudi nas je že posnemala vsaj ena močna neslovenska organizacija in z dobrim uspehom. Nas more samo veseliti, da se je naša novost pri njih prav tako dobro obnesla kot pri nas. Saj so cilji vseh bratskih organizacij dobri in plemeniti.

Med posebno izrazite novosti, ki jih je naša Jednota zadnja leta vpeljala, spadajo nedvomno naše mladinske konvencije in atletske konference in naš športni sklad. Vse te tri novosti so izšle iz naše lastne iniciative in vse tri so se izborno obnesle. Zanimivo je, da je cilj vseh treh pridobiti mladino v naše vrste, jo tam obdržati in jo zainteresirati za našo organizacijo.

Najnovejša novost pri naši organizaciji pa so nagrade društvem tajnikom za delo, ki ga imajo z mladinskimi člani. Naši tajniki so se večkrat pritoževali, da ne dobijo nikake odškodnine za kolektanje mladinskih asosmentov. Njihove pritožbe so bile opravljene, toda Jednota ni imela nikakega fonda, iz katerega bi mogla plačevati take odškodnine. Končno pa je glavnemu uradu vendar uspelo izposlovati od minnesotskega zavarovalniškega departamenta dovoljenje za prenos določene vsote iz visoko nadsolventnega fonda mladinskega oddelka v upravni sklad. Glavni odbor je v to svrhu potrební predlog sprejel potom pismenega glasovanja in tako bodo društveni tajniki tekom tega meseca dobili nagrade za svoje delo pri mladinskem oddelku tekom leta 1939. Te nagrade bodo razdeljene tako rekoč po zasluženju. S čim večjim povprečnim številom mladinskih članov se je moral društveni tajnik v preteklem letu ukvarjati, tem večja bo nagrada. Na primer, tajnik, ki je imel tekom pre-

teklega leta na svoji listi povprečno 100 članov mladinskega oddelka, bo dobil \$25.00 nagrade. Pri večjem ali manjšem številu mladinskih članov pa bo seveda nagrada sorazmerno višja ali nižja. Društveni tajniki bodo nedvomno s to novostjo zadovoljni, in vsi dobri člani, ki poznajo težko delo društvinskih tajnikov, jim bodo to priznanje v gotovini iskreno privoščili. Seveda bo ostala ta novost v veljavi tudi za bodoča leta in bo gotovo obdržala svojo priljubljenost tudi takrat, ko že ne bo več nova.

Te novosti je odkritosrčno vesel tudi glavni odbor, ker mu je v zadoščenje, da more končno društvene tajnike vsaj nekoliko nagraditi za njihovo požrtvovalno delo pri naši najbolj zanesljivi rezervi, pri mladinskem oddelku.

VSAK PO SVOJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

v žepih, kadar koli ga bo srečala v downtownu. Če je mož pаметen, nosi s seboj le pest rdečih centov.

Ko je nedavno francoski predsednik Albert Lebrun posetil sloveči obrambni pas utrdit, ki se imenuje Maginotova linija, mu je bilo kot odličnemu gostu dovoljeno, da je skozi opazovalno špranjo v utrdbi pogledal kaj delajo nemški vojaki onstran reke Rene. V svoje veliko začudenje je na nemški strani opazil ogromen plakat, na katerem je bilo v francosčini napisano: "Dobrodošel, predsednik francoske republike!" To vpricho dejstva, da je bil njegov poset Maginotove linije stroga vojaška tajnost.

Mussolini je poslal bojna letala in vojaške letalce na sever, da se tam borijo za finko svobodo in demokracijo. To je tisti Mussolini, ki je oropal vsake človeka vredne svobode in vseh jezikovnih pravic več kot pol milijona Jugoslovancev v Julijski Krajini, tisti Mussolini, ki odobrava Hitlerjevo razkosanje in zasuzenje res demokracije Čehoslovake, tisti Mussolini, ki je zasuznil Etiopijo, tisti Mussolini, ki je anektiral Albanijo, da je s tem nastavl svoj stilet v bok sosedne Jugoslavije! Slava velikemu Mussoliniju, branitelju demokracije!

Z današnjo izdajo stopa Nova Doba v svoj 16. letnik in bi ji zdaj menda pritakalo ime sweet sixteen. Upajmo, da ga ne bo lomila, kakor ga včasih lomijo frklje s to lepo označbo, in da bo z leti rastla v modrosti in milosti kot je zapisano v učnih knjigah. In za eno njeno lastnost jo lahko vsi zavdamo: nikdar se ne postara! Kakor pred petnajstimi leti, je še vedno Nova Doba.

A. J. T.

SLOVENSKE VESTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

decembra že pred 2. uro popoldne, to je dobre tri ure bolj zgodaj kot običajno.

V *Clevelandu, O.*, je umrl Frank Lozar, član društva št. 37 JSKJ. Pokojnik je bil rojen v Dolenji vasi pri Ribnici in je bival v Ameriki 45 let. V starem kraju zapušča dve sestri.

V *Denverju, Colo.*, je dne 21. decembra po kratki bolezní umrl sobrat Joseph Prijatelj, član društva št. 21 JSKJ. Pokojnik je bival v denverski naselbini od leta 1903 ter je bil kot mnogoletni gostilničar splošno znan. Zapušča sina in hčer.

Precej točno, dasi kratko poročilo o jugoslovanskih podpornih organizacijah v Zedinjenih državah je bilo priobčeno v ljubljanskem dnevniku "Jutru" z dne 3. decembra. Poročilo vsebuje tudi nekoliko zapoznelega priznanja za dobro delo naših podpornih organizacij med tukajšnjimi rojaki in za marsikatero materialno pomoč rojakom v Jugoslaviji.

V članku "Naši ljudje in ameriško državljanstvo," ki je bil

priobčen v ljubljanskem dnevniku "Jutru" z dne 3. decembra, je navedeno, da je v povojnem času prevzelo ameriško državljanstvo samo 27 odstotkov Jugoslovancev, medtem, ko so si ameriško državljanstvo pridobili mnogo višji odstotki drugih narodnosti. Poročilo je ba je povzelo po uradni statistiki, ki jo je izdal ameriški department zunanjih zadev.

Kako visok odstotek bratov Hrvatov in Srbov se je v povojnem času pobrigal za pridobitev ameriškega državljanstva, nam ni znano, toda za ameriške Slovence lahko s sigurnostjo trdimo, da jih ima najmanj 75 odstotkov državljanstvo te republike. Verjetno je, da je ta odstotek še višji. Znano nam je, da si je visoko število Slovencev pridobilo ameriško državljanstvo že pred prvo svetovno vojno in drugi so se te prilike poslužili po vojni. Povojno priseljavanje je bilo kmalu skoro ustavljeno in iz tega lahko izvajamo, da je bilo tu po vojni le primeroma malo število Slovencev, ki niso bili državljani. Od teh je nedvomno velika večina dobila ameriško državljanstvo po vojni. Med ameriškimi Slovenci je danes tako malo nedržavljanov, da se kar začudimo, če slišimo, da ta ali oni še ni ameriški državljan. Ameriškimi Slovincem je treba priznati, da se v polni meri zavedajo velike vrednosti ameriškega državljanstva.

POMEN DEMOKRACIJE ZA NAS

(Nadaljevanje s 1. strani)

po dedinskem pravu in začnejo gledati nanj in na njegove privilegije z očmi novodošlecev. Samopomoč in sodelovanje se iz tega razvije.

Človeško dostojanstvo je tako visok smoter, da se morda nikdar ne more popolnoma udeležiti. Zato mora biti demokracija za nas ono, kar je bila za koloniste—ideal, za dosego katerega se moramo vedno boriti, dober boj, po katerem ni nikdar popoldne končne zmage. Ena generacija ustanovi demokracijo v divjini, druga jo mora zopet ustanoviti v svetu nebotičnikov in strojev.—FLIS.

RAZNO IZ AMERIKE IN INOZEMSTVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsekakor izgledov za sklenitev miru za enkrat še ni.

POTRES V TURČIJI

Močni in več dni se ponavljajoči potresni sunki so pretekli teden povzročili strahotno razdejavanje v vzhodni Turčiji. Nekatera mesta in vasi je potres popolnoma porušil. Število smrtnih žrtev še ni bilo ugotovljeno, toda po nekaterih poročilih bo morda doseglo število v potresu ubitih oseb 100.000.

NEMCI V AFRIKI

V bivših nemških kolonijah v Južni Afriki je ba je zelo razpredeno nacijsko gibanje. V primeru kake večje nemške zmage v Evropi ba je lahko pride do revolucije v bivših nemških kolonijah. Vsled tega je Unija Južne Afrike pomnožila svoja čete v dotičnih pokrajinah.

PROTI POHUJSANJU

Italijanska vlada ima poseben štab uslužbencev s posebnimi radio aparati, s katerimi mešajo radijska poročila inozemskih postaj, potom katerih bi Italijani mogli izvedeti kake italijanski vladi neljube reči.

KOMUNIZEM NA BALKANU

Ameriški listi poročajo, da se v Rumuniji, v Jugoslaviji, na Madžarskem in na Grškem močno širi komunistična propaganda. Agitatorjem pri njihovem delu dobro služi pomanjkanje raznih življenjskih potrebščin in visoke cene istih.

ZELEZNIŠKE NESREČE

V Nemčiji se je v teku petih tednov pripetilo 8 večjih železniških nesreč. V zadnji, ki se je pripetila tri dni pred božičem, je bilo 132 oseb ubitih, 109 pa ranjenih. Sodi se, da je za veliko število železniških nesreč odgovorna obrabljena oprema, tračnice in drugo. Nemčija rabi železo in druge kovine za vojno in se železniška oprema ne obnavlja kot bi bilo potrebno.

STRAH MADŽARSKE

Odkar je po razkosanju Čehoslovake dobila Madžarska skupno mejo z Rusijo, je mahoma prenehal madžarski pritisk na Ukrajince v Podkarpattju, katera pokrajina je po raztrganju čehoslovake republike pripadla Madžarski. Pod silo novih razmer je imenovala državnemu komisarju za Podkarpattje pomočnika v osebi rusinskega protorejera Aleksandra Iljnickega, ki je znan rusinski pisatelj, na univerzi v Budimpešti je otvorila stolico za proučevanje ruskega in cerkveno-slovanskega jezika in je dovolila celo, da smejo Rusini izčešati poleg madžarske tudi svoje narodne belo-modro-rdeče zastave. Za vse to je odgovoren strah pred Rusijo, ki se je raztegnila do madžarske meje.

VOJNA V EVROPI

Na francoski fronti ni zadnje čase skoro nikake aktivnosti. Zdi se tudi, da je potapljanje zaveznških in nevtralnih državam pripadajočih parnikov znatno ponehalo. Zivahnejša je vojna med Finci in Rusi, toda zdi se, da nobena stranka ne more beležiti kakih posebnih uspehov. Poročila, ki jih prinašajo časopisi in radio od finske in ruske strani, si običajno modro nasprotujejo in tako lahko vsak verjame kar hoče. Najbolj verjetno je, da so poročila o zmagah močno pretirana od ene ali druge strani ali pa od obeh.

RAZNI POSLI LETAL

(Nadaljevanje s 1. strani)

pri reševanju ljudi, ki jih je obložila povodenj. Dalje je mogla biti marsikatera nujna operacija izvršena pravočasno le, ker se je letala poslužil pacient ali pa zdravnik. Seveda opravljajo letala še neštne druge koristne posle; toda že iz navedenega je razvidno, da tvori letalo važen sestavni del sodobnega gospodarstva.

ODMEVI IZ RODNIH KRAJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

VELIKA RAZPRAVA

Pred okrožnim sodiščem v Banjaluki se je nedavno pričela razprava proti 71 kmetom zaradi velike sejmanske bitke, ki se je pred meseci završila na občinskem sejmišču v Omarškem. Prepeha, ki je trajal celo uro, se je udeležilo kakih 600 kmetov in izgube so znašale 6 mrtvih in mnogo ranjenih. Konec sejmarski vojni so napravili šele orožniki, ki so s posebnim vlakom prispeli iz Prijedora in Banjaluke.

Jugoslovanska Katoliška Jednota v Ameriki

ELY, MINNESOTA

GLAVNI ODBOR:

a) Izvrševalni odsek:

Predsednik: PAUL BARTEL, 225 N. Lewis Ave., Waukegan, Ill.
Prvi podpredsednik: JOSEPH MANTELA, Ely, Minn.
Drugi podpredsednik: PAUL J. OBLOCK, Box 105, Unity, Pa.
Tretji podpredsednik: FRANK OKOREN, 4759 Pearl St., Denver, Colo.
Četrti podpredsednik: JOHN P. LUNKA, 1266 E. 173rd St., Cleveland, Ohio.
Tajnik: ANTON ZBASNIK, Ely, Minn.
Pomožni tajnik: FRANK TOMSICH, JR., Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Ely, Minn.
Vrhovni zdravnik: DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St., Pittsburgh, Penna.
Urednik-upravnik glasila: ANTON J. TERBOVEC, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

b) Nadzorni odsek:

Predsednik: JOHN KUMSE, 1735 E. 33rd St., Lorain, Ohio.
1. nadzornik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland, Ohio.
2. nadzornik: FRANK E. VRANICHAR, 1312 N. Center St., Joliet, Illinois.
3. nadzornik: MATT ANZELC, Box 12, Aurora, Minn.
4. nadzornik: ANDREW MILAVEC, Box 31, Meadow Lands, Pa.

GLAVNI POROTNI ODBOR:

Predsednik: ANTON OKOLISH, 1078 Liberty Ave., Barberton, O.
1. porotnik: JOHN SCHUTTE, 4751 Baldwin Ct., Denver, Colo.
2. porotnik: FRANK MIKEC, Box 46, Strabane, Pa.
3. porotnica: ROSE SVETICH, Ely, Minn.
4. porotnik: VALENTIN OREHEK, 264 Union Ave., Brooklyn, N.Y.

Jednotino uradno glasil.

NOVA DOBA, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

Vse stvari, tiskajoče se uradnih zadev, naj se pošiljajo na glavnega tajnika, denarne pošiljke pa na glavnega blagajnika. Vse pritožbe in prijave naj se posiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov, prošnje za zvišanje zavarovalnine in bolnišnice sprejema naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.
Dopis, društvena naznanila, oglasi, naročnina nečlanov in izpremembe naznanil naj se pošiljajo na naslov: Nova Doba, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jugoslovanska Katoliška Jednota v Ameriki je najboljša jugoslovanska zavarovalnica v Zedinjenih državah in plačuje najliberalnejše podpore svojim članom. Jednota je zastopana skoro v vsaki večji slovenski naselbini v Ameriki in kdor hoče postati njen član, naj se zgleda pri tajniku lokalnega društva ali naj piše na glavni urad. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani, boljša pa s 16 člani. Če se na njih vero, politično pripadnost ali narodnost, jezika, sprejema tudi otroci v starosti od dveh let do 16 let in ostanejo tako v mladinskem oddelku do 18 let. Pristopnina za oba oddelka je prostovoljna. Premoženje znaša nad \$2,000,000.00. Solventnost Jednote znaša 115.85%.

NAGRADE V GOTOVINI

ZA NOVOPRIDOBLENE ČLANE ODRASLEGA IN Mladinskega oddelka Daje J.S.K. JEDNOTA NAGRADE V GOTOVINI.

Za novopridobljene člane odraslega oddelka so predlagane sledeči nagrade:

za člana, ki se zavaruje za \$ 250.00 smrtnine, \$1.25 nagrade
za člana, ki se zavaruje za \$ 500.00 smrtnine, \$2.00 nagrade
za člana, ki se zavaruje za \$1,000.00 smrtnine, \$4.00 nagrade
za člana, ki se zavaruje za \$1,500.00 smrtnine, \$5.00 nagrade
za člana, ki se zavaruje za \$2,000.00 smrtnine, \$6.00 nagrade
za člana, ki se zavaruje za \$3,000.00 smrtnine, \$8.00 nagrade
Za novopridobljene člane mladinskega oddelka pa so predlagane sledeči nagrade:

za člana starega načrta "JA" — \$0.50;
za člana načrta "JB" — \$2.00;
za člana novega načrta "JC", s \$500.00 zavarovalnino, \$2.00;

za člana novega načrta "JC" s \$1,000.00 zavarovalnino, \$3.00.

Vse te nagrade so izplačljive šele potem, ko so bili vsi člani plačani trije mesečni asementi.

OGENJ UNICUJE

V vasi Noršinci pri Ljutomeru so v kratki dobi pogorela gospodarska poslopja treh vasičanov. Ljudje sumijo, da nekdaj zažiga iz maščevanja. Na Stari gorzi pri Primskovem je v pozni noči začela goreti Kuhljeva hiša, iz katere so se na klic sosedov stanovanke komaj rešile. V Petrušnji vasi pri St. Vidu na Dolenjskem je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Antona Resnika. Zažgali so otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

MNOGO SARDEL

V Jadranskem morju, posebno v Neretvanskem kanalu, se je zadnje čase pojavila taka množica sardel, kakršne dalmatinski ribiči ne pomnijo. Pomorska uprava je dovolila ribičem tudi ponočni lov na sardele. Morda so se tudi sardele umaknile pomorski vojni v primeroma varno Jadransko morje.

ZA VAŠKO ČAST

V gornjem Hasiću pri Bosanskem Šamcu je bila na nenavaden naem izvedena otmica ali ugrabitev 19-letne vaške lepote Mare Pejičeve. Pri otmici so sodelovali gotovo vsi moški prebivalci vasi, ker niso hoteli trpeti sramote, da bi se lepa Slavonka poročila z Bosancem. Marin oče je reven kočar in je letos spomlad delal kot pomožni delavec v neki opekarni na bosanski strani. Hči mu je večkrat kaj prinesla od doma in se je med svojimi obiski zaljubila v nekega delavca opekarnice. Dogovorili so se, da bo še pred koncem leta poroka. Pri tem sklepu niso računali z razpoloženjem domače vasi, kjer smatrajo za sramoto, ako se kakšno

USODNA PLITVA

V soseski Zavrtin pri Bosanskem Šamcu se je bil kmečki delavec Probst namenil v gozd po gorila. Pa je po strmem griču padel v dolino in pri tem doživel udarec na sence, da se je svestil. Obležal je v maslinov točku z glavo navzdol in utopil v komaj par centih globoki vodi. Našli so ga več dni. V Grabah v Slavoniji je 70-letni Franjo delal s šakom po vodnjaku no k bližnji mlaki, ki je padel vanjo. Ker je bil nekoliko vinjen, je v plitvi obležal in utonil.

New Era

ENGLISH SECTION OF
Official Organ
of the
South Slavonic Catholic Union.

Nova Doba

AMPLIFYING THE VOICE OF THE ENGLISH SPEAKING MEMBERS

FOLLOWERS NEEDED

A few months ago a young lady, who is very active in her lodge and the SSCU functions, came to me for suggestions as to how she could elicit a greater response from the local membership. She explained that it was very discouraging to try and work up much enthusiasm with a lot of empty chairs here and there occupied by a faithful few.

She was willing to experiment with any reasonable scheme. So anxious was she to incite lodge consciousness among the members, that she suggested to let others occupy her administrative chair behind the table, while she would be content to sit on the other side of the table giving her undivided support to the officers in charge. She felt that perhaps she could accomplish more by mingling with the flock and making proper suggestions at the appropriate time.

Her case is not an isolated one. A young man, president of a local SSCU branch, presented to me his problem in a vein similar to the one waiting for solution by the young lady above. Said he: "I think our lodge could have a few more active supporters of policies, plans and ideas; the lodge can count on me for 100 per cent co-operation, and if we urge some of the not-so-active members to run for office, we may create new interest in our unit, since there shall be additional followers for the leading officers."

In the great majority of cases the lodge officers of SSCU units realize the responsibilities vested in them by means of elections. They feel they owe a distinct duty to the membership in their branch and the SSCU. Those with experience in lodge administrative duties will agree that the officers are content with a little co-operation in group undertakings; and jubilant if the component members respond in small numbers. And if 40 per cent of the membership takes an active interest in the lodge's endeavors, the officers are in seventh heaven.

Then, you may ask, why don't the members cooperate with their officers? Simply because many members will not give themselves an opportunity to enjoy the lodge's participation in extra-curricular activities. They prefer to remain blind and ignorant of the advantages that theirs as members. They choose to stay away from the meetings, which is the root of all the trouble and to the officers.

Try the "I must attend the SSCU lodge meetings" in 1940. You will be surprised to find the many faithful acquaintances waiting for companionship. You will become astonished at your negligence to attend in the past.

The officers will be delighted to have your company at the meeting hall, in lieu of the empty chairs. Your presence will encourage the board to carry out any number of ideas proposed by the membership. As one of the active members, you will find out, much to your surprise, that lodge work and all the attending activities give a source of unexpected pleasure.

Give yourself the chance and take advantage of the opportunity offered by your lodge. Attend the meetings in 1940.

Going, Going, Gone

By Big Stan

Abane, Pa. — The female species. Mighty, powerful and domineering. The sup- weaker sex that men protect, watch over and for. In fact so weak that can change the course of a ruling head and make a hill out of a mountain change is needed. Yes, the weaker sex that must lean on the masculine shoulders for protection. From whence do we get the term, "weaker sex"? Look in Springdale, along in years of '33, '34, '35, four males formed a club and had a merry time of it. They were in a "no woman's land" and got along swell. No worries or cares con- sidered these youth and "fun" capitals was their theme. The weaker sex would not be a protection from this belief for they were in a world of course, that was just belief and while it lasted, were supremely happy. Their fortifications were strong, and unpregnable. They were safe from the weaker sex as they thought. Yes, the weaker sex even though the could dominate ever they chose, they

could not crash thru the front line defense of the Springdale Bachelors Club. But, in a short space of four years, the weaker sex not only crashed thru but also completely annihilated the club and sent it spinning into obscurity. The weaker sex took only four years but today the last of the bachelors is on the block awaiting execution.

The female of the species first trained their guns on the bachelors' fortification when Donella Kern came east from New Mexico. In a very short space of time she had her guns fully loaded, sights trained and fired the first shot that proved fatal. Bachelor brother Frank Progar was in the way of the bullet and before the bachelor companions could supply aid, the four bachelors were reduced to three and there was nothing that could be done about it. About a year later, a few months before 1936 was to bid us farewell, your Rambler left the protecting walls of the bachelors' stronghold without the aid of his three companions and was overpowered by another of the weaker sex. His defense was inadequate to cope with the domineering force of the weaker sex and again one of the bachelors fell a victim. This

(Continued on page 4)

Lodge 109

Keewatin, Minn. — Members of lodge "Marija Trsat," 109, SSCU are notified that at the December meeting it was decided to change the date of our monthly meetings. In the future, that is during the year 1940, our monthly meetings are scheduled to take place every second Sunday of the month, starting at 1:30 p. m., at Keewatin Village Hall.

The board for the year 1940 shall consist of the following: Joseph Ozanich, president; Frank Matasich, secretary; George Matakovich, treasurer; Joe Poje, recording secretary; John Brelitch, Steve Jakovach and Jerry Verant, trustees.

Joseph Ozanich, Pres.

Three Conemaugh Youths Elected At Yearly Meeting

Conemaugh, Pa. — The Conemaugh SSCU Lodge No. 36 held its yearly meeting on December 17, 1939. The meeting was opened by the president at 10 a. m. The meeting went through its regular procedure. The business and other affairs of the lodge were all taken up and discussed by the officers as well as all the members of the lodge. Then came the final stage of the meeting. The election of officers was soon to begin. A motion was made that all officers of the previous year be re-elected. This went through by a unanimous vote with the exception of two vacancies which were to be filled because of one resignation and one person being away at school. First came the election of a new trustee. Three members were nominated for the office with Max Fink being elected by a landslide. The next office to be open for election was the office of sentinel. Two members were nominated and William Krebel came out on top, winning by a great majority of votes. Then for the first time of any meeting was the election of an athletic supervisor. Just guess who won by a unanimous vote? It was none other than the successful Conemaugh SSCU mushball manager of the past season. You still don't know? Well it was the fellow who was always known as Vic. What? You still don't know. Here it goes, it was the well known Vic Dremely. (How am I doing Vic?)

This meeting closed with a successful victory for the youth of Conemaugh.

Wallace Fink
No. 36, SSCU

Lodge 151

Mullan, Idaho. — This is to notify all members of lodge 151, SSCU that all assessments must be paid on or before the 25th of January, and the 25th of each month thereafter. I shall not be responsible for any delinquencies after the 25th of each month. This means that those who fall in arrears are subject to suspensions with temporary loss of sick and other similar benefits, as provided for in the by-laws. Therefore, members, pay your assessments on time and play safe.

Mrs. Leota M. Jackson, Sec'y.

A mother was singing her baby to sleep.

"If I were a baby," said the infant's brother, aged five, "I'd pretend to be asleep."

BRIEFS

All lodge secretaries, who have not yet done so, are requested to forward the names of the elected athletic supervisors at once to the Nova Doba so that the names and addresses can be embodied in the national SSCU athletic board. Address Nova Doba, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Writers for the Nova Doba always must keep in mind that a personal signature either in ink or in pencil must be affixed to their articles. While type-written manuscripts are preferred, a typed signature will not do. Names must be signed in the person's own handwriting. Failure to do so means delay in publication, for the article must be returned for signature.

Changes in the Nova Doba's mailing list must be forwarded to this office, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O. When a member moves, the lodge secretary must send this information to the Nova Doba, giving both the old and the new address. Deaths, withdrawals from membership, when the sending of Nova Doba is to be discontinued—such information must be sent to the Nova Doba's office so that proper changes can be made on the mailing list.

At the Modern Language Association meeting of the Slavonic Section, held in New Orleans last week, Anthony J. Klancar, Slovene translator and journalist, was made acting secretary of the Slavonic group.

Lodge 54

Hibbing, Minn. — Members of lodge "Sv. Franciska," 54, SSCU are hereby informed that during the year 1940 our regular monthly meeting shall take place on the third Sunday of the month, starting at 10:00 a. m., at the Memorial Building, South Hibbing.

The following were elected officers for the year 1940: Stanley Fink, president; Matt Lavrich, vice president; Caroline Fink, secretary; John Povsha, treasurer; Frank Laushin, recording secretary; John Perich, chairman, board of trustees.

Caroline Fink, Sec'y.

Coll. Boosters

Cleveland, O. — The following constitute the newly elected officers of lodge Collinwood Boosters, SSCU 188, for the year 1940: Joe Struna, president; Mary Laurich, secretary-treasurer; Louis Evancic, recording secretary; Ludwig Laurich, athletic supervisor; trustees: Alice Struna, chairman; Alice Laurich and Joe Zurga. John Urbancic, organizer. Medical examiners, Dr. Jay B. Price and Dr. Carl Opaskar. Lodge meets every third Monday of the month at the home of Mary Laurich, 15717 Saranac Road, starting at 7:30 p. m.

Anton Laurich, Sec'y-Treas.

Father — Am I to understand that there is an idiotic affair between you and that young squirt who's been hanging around here?

Daughter — Only you, Daddy, dear!

Lodge 43

East Helena, Mont. — The following board was elected from lodge "Sv. Alojzija," 43, SSCU for the year 1940: Frank Sasek, president; Helen Russ, Sr., vice president; Louis Smith, secretary and organizer; Jennie Smith, assistant secretary and recording secretary; Anton Smole, Sr., treasurer; Anton Smole, Jr., Mary Ann Smith and Katie Kovacich, trustees; Mary Langenfuss, sentinel. Lodge examiners are Dr. J. G. Thompson and Dr. L. Hawkins. Meetings are scheduled for the 12th of each month in John Smith's hall, starting at 7 p. m.

The December meeting was attended in satisfactory numbers, and all business transacted in quick and orderly fashion. Entertainment followed the meeting and lasted until the late hours in the evening. Members are invited to attend the January meeting in full numbers, for the minutes of the annual meeting will be read, and included in the minutes are the rules regulating the lodge's policy for the fiscal year. The secretary also will make a financial report. In conclusion, I wish all the supreme officers and members of the SSCU a happy and prosperous new year.

Louis Smith, Sec'y

Looking Back

"Should auld acquaintance be forgot and never brought to mind . . ." such is the tune mingling with the ringing of the New Year bells. Such is the thought that enters into our minds at the dawning of a New Year. Should auld acquaintance be forgot and should we forget the hardships of 1939 and look forward to a year overflowing with blessings and prosperity.

Auld acquaintances we do not want to forget. Friends we have made are valuable and we do not want to lose them. Delegates to the two conventions held in Ely, Minn., during August have made many friends. They will cherish sweet memories of the times they had together under the guidance of the SSCU. Or one does not want to forget the friends he has made at local functions of our organizations such as dances, picnics, sports, and anniversary celebrations. Though our SSCU brothers were our competitors at the baseball games, we want their friendship. We want the memories of those delightful summer afternoons of 1939 at the baseball diamonds. Fortunate were we, too, in making friends at the lodge picnics. It pleased us to see local lodges responding to the invitation and attending the affair with hopes of meeting new SSCU friends. At dances, too, we looked forward to making more friends—friends with whom we could dance and forget our troubles. Such friends we do not want to forget. With the introduction of the New Year we have hopes of spending delightful times with our auld acquaintances. We never want to forget them. We may look forward to meeting new faces but we will never forget or cast aside the auld.

We look back to the success and happiness of 1939. Everyone has had some taste of both at one time or other be it in abundance or in a small share.

(Continued on page 4)

SING AWAY THE CARES OF THE DAY FOR 1940

By Uncle Stan

Ely, Minn. — Somehow or other the Christmas and New Year's holidays reverberate a little something deep down in your Uncle Stanley's big heart. Missing conspicuously from this column last week, your pal decided that no matter what happens, he must always be on hand each week at least to say "Hello."—nice song, that, too!

Anyway, the last of the year, and the arrival of the new starts a husky young fellow to do a little bit of deep thinking. First thing that pops into the mind is to see that his house is in order, and if it isn't just roll up the sleeves, and make certain that things are straightened out. And after the job is done, one feels really like singing away the cares of the day. Right?

That song, "All Alone With You," written by press colleague Stan Progar must deserve every bit of plugging we all can give. Uncle Stan dropped a card to Guy Lombardo today, and he had several of his friends do likewise. Let's give Bro. Stan a big push!

And now, Uncle Stan has so many things to dust off for the new year that he has asked his brother Little Al to pinch-hit for him—Before leaving, Uncle Stan wishes everyone a really happy new year.

And now, Little Al—take it away . . .

BETWEEN SMILES

With Little Al

Ely, Minn. — Ah! wilderness, ah! beautiful sunshine, ah! winter wonderland, ah! phooey! Here we are in the midst of the great north woods, and everything just dandy but the weather! Gosh! it's cold . . . Folks, I wonder if you'd like to come on a little trip with me. Oh! no we won't go very far, just far enough to show you the real forest that surrounds Ely. Well we're all set—dressed up warm, plenty of lunch. Yep! we're set, so let's go! What? Did I hear someone say you can't trust me as a guide? Well, just to satisfy you I'll get Wadda Papsh, the Hermit of the North Woods. Wadda really knows them thar woods. He goes out every day to see the deer, birds, and almost everything—imaginable.

After taking a short ride to the Sandy Point on Lake Shagawa (remember the place, delegates?) we start our hike. After crossing the lake we find ourselves in the great woods. "Boy! get a sniff of that air, doesn't it get you?"

"You said it," replies Wadda, after watching a strange black and white cat run into the nearby bushes.

By the way there's something you should know when you go hiking in the woods, that is—never take your dog along. The reason is that when you enter the timber, you have to keep moving in order to find your game. And surely your dog won't be able to keep up with you—so many trees. Ah! we're just in time to see a pack of rabbits run across our path. (Attention Louis Shray—we have rabbits in Ely, and some dandies, too.) At the same instant I pick up my "12-G." and shoot, and miss; I shoot again and miss again. Wadda chuckles—I shoot again and Wadda jumps.

That's what you get for laughing Wadda!

Snares come in pretty handy around here, I mean in the woods, for rabbits, mink and weasels. We usually set a half a dozen as we journey along and pick them up the next day.

Another half hour is up when we come to the beautiful rocky ledges, that are so high that they can be seen for many miles away. Let's get up on the top of it. We'll be able to see Ely from it. (We're now about seven miles from Ely.) In about fifteen minutes we reach the highest point! Yes, there's Ely, just a little to the south of us. Take a look at those large and beautiful trees! Millions of them. Most of them are evergreen and fir trees. Oh! We're just in time to see two deer feeding on grass less than a block away from us. This is the place where most of the deer come to feed, however, one can hardly find them at this time of day. You see, they usually run around in the early morning and early in the evening. Heck of a time to step out . . . With "12 G's" in our hands, the deer so close to us—it was a temptation but we remembered the game laws and that's pretty important around here. Take your last look from this ledge because it's time to head home—ward. Gee! it's swell to be living where the wilderness begins. You'd know what I mean if you spent a few days here—I'm telling you!

Well, let's forget about this wonderful Ely wilderness and get on to last week's Nova Doba. I was reading Anne Prosen's article from last week's edition and I thought that was good, Anne, just like your other articles. I'll bet your articles cause many juveniles to wish that they will be able to come to Ely in future conventions. Since you mentioned clams in your article, Anne, you might be interested in knowing that I took a trip, a few days after the last convention. A few of my friends accompanied me to a place called "Long Staff." Here we found loads of clams—and all were alive, too. We took about a dozen of these clams home to send them to certain delegates who asked for them. We tried to find some that were smaller than the one that Anne Prosen had which was about an inch in diameter, but that was impossible.

The spirit of Christmas is still in the air, at least I think so. Among the hundreds of good things that come on the Christmas menu, there is nothing better than that good old "potica." Boy! Was that ever good. I can still taste it. I came across a new style of potica, I hadn't seen anything like it until this past Christmas when I was visiting at Mr. Elieoff's home, when the kind Mrs. Soltich came over and introduced me to some of her Poppy-seed potica and was it good! Incidentally, Mrs. Elieoff knows her stuff when it comes to making potica. I was wondering why her children always begged her to make potica for Christmas. I mustn't forget to mention that sister Mary is a wizard when it comes to making. Little Rosemary will have

(Continued on page 4)

Theresa Gerzin:

Klobase brez kruha

Najprej naj omenim, da si nejem veliko srečo, ker živim v tej svobodni deželi, Ameriki. Ker pa sem preživela letos šele tretje božične praznike v moji novi domovini, natančneje povedano, v Chisholmu, Minnesoti, ni čudno, da so se moje misli tekom teh praznikov večkrat mudile v mojem rojstnem kraju, v Ručetni vasi pri Črnomlju v Beli Krajini. V spominu so se mi vrstili vsi dogodivljaji božičnih praznikov iz zgodnjih otroških let, vse do takrat, ko sem zadnjič okrasila božično drevesce pod krovom moje rojstne hiše. V najbolj živem spominu pa so mi ostali božični prazniki leta 1904. O tistih praznikih hočem napisati nekaj vrstic.

Omenjenega leta je bila zima zelo mila in brez snega. Otroci so z lahko nabirali po gozdu mah za napravo božičnih jaslic in na vseh potih sme srečevali dečke z božičnimi drevesci na ramah. Tudi v starem kraju je zadnji dve desetletji navada, da imajo skoro v vsaki hiši okrašeno božično drevesce in pod njim jaslice.

Na večer 23. decembra 1934 je v zapeklju preproste kmečke hiše sedel 94-letni silovasi starček. Jaz sem mu bila strežnica v njegovi onemogli starosti. Imenovali so me Reziko Plutovo ali Rotičevo. Starček je dotičnega večera nenavadno dolgo prebral debele jagode svojega klobasa. Ko ga je odložil, se mi je zdelo, da je močno otožen. Pa sem ga vprašala, zakaj je tako zamišljen in žalosten, nakar mi je po globokem vzdihu začel pripovedovati:

"Imel sem štiri sinove in vsi štirje so se podali čez morje v daljno Ameriko. Iskat so šli kruha in sreče. Popolnoma sam sem. Sorodnike in prijatelje, moje vrstnike, že vse krije črna zemlja. Najstarejši sin je odšel v Ameriko leta 1891, in sicer v mesto Tower, Minnesota. Odšel je z nadami v boljše in lepše življenje in z obljubami, da mi bo pomagal skrbeti za ostalo družino. Težko sem pričakoval njegovega prvega pisma iz Amerike. Po kakih šestih tednih je prišlo pismo. Toda prineslo je prežalostno novico. Ko je sin prvič na delo, se je smrtno onesrečil. Ko je mati slišala to novico, se je onesvestila. Smehljaj se z njenega lica izginil za vedno. Založala je in žalovala in tako pozneje smo jo pokopali.

"Ko je drugi sin prišel v deželjo, najstarejši mu je rekel nekega dne: 'Oče, ali moram k vojakom, ali grem v Ameriko?' Odgovoril sem se za slednje. Tudi ta lepši obljubi. Prvo leto sem dobil par pism od njegovega več. Ustanovil si je dom z družino. Ne boli me, ker mi ni pošiljal denarne pomoči. Tretji sin ravno tako. Četrti je bil drugačen. Objubil je, da bo v Ameriki samo par let, da si ne bo prislužil, nakar se vrne domov. Letos pa je poteklo že 36 let in še ni vrnil iz Amerike. Ali pozabil me ni. Prav pogosto mi je pisal in v vsakem pismu je dostajal: Do svidenja! Najbrž mi je to pripisoval samo iz navade. Poplačal mi je dolg iz 36 letih ni minil niti en božič. Da bi mi ne bil pismonoša, prinesel pisma s čekom za deset dolarjev. Nocoj sem pa žalosten. Jutri bo božični večer, mogoče zadnji v mojem življenju, toda pisma od njega še ni. Saj mi ni za denar, če mi ni pisal. Mogoče se je hotel dobiti od sina samo prazno kožico, brez pisma, bi bil za božične praznike dobre volje, in potem rad umrjem. Za veliko noč mi je pisal. Mogoče se je naveličal pisariti, ker sem prepsano odgovorila: 'Oh, kaj pa boš zdaj s kruhom? Že ob treh

Jaz sem starčka tolažila, kar najbolje sem znala. Dopovedovala sem mu, da je v božični sezoni pošta bolj počasna in da pismo lahko pride še drugi dan, to je dan pred božičem. Toda vsa moja tolažba ni dosti zaleгла. Mož je menil, da v vseh 36 letih pošta ni bila nikdar tako počasna, da ne bi bilo sinovo pismo prišlo ob pravem času. Tudi sedaj da ne more biti krivda na pošti. Nekaj se je moralo pripetiti. V težkih mislih in temnih slutnjah je starček legel k počitku.

Noč je bila temna in vas je bila zavita v meglo, iz katere je prišel droban dežek. Luči v vaških hišah so večinoma pogasile. Jutri bo "badnik." Gospodinja bodo že ob treh zjutraj na nogah ter bodo pekle kruh, potice itd. Pri nas je navada, da na badnik zjutraj neče nihče zadnji iz postelje. Zato se je zdaj vse požurilo, da bo zjutraj vsak čim prej na nogah. Vsak član družine ima svoje določeno delo in vse mora biti opravljeno ob pravem času. Na božični večer ni čas za delo.

Tudi jaz sem ugasnila luč. Nisem pa takoj zaspala in v nekaki dremavici sem zaslišala ropotanje voza, ki se je približevalo. Kdo neki zdaj ropoče z vozom skozi vas? Sosedje imajo vendar že moko iz mlina doma in je ne vozijo zdaj. Zenska radovednost me je seveda gnala k oknu. V moje veliko začudenje se je voz ustavil ravno pred našo hišo. V medli svetlobi voznikove svetilke sem videla moža, ki je stopil z voza in precej krepko potrkal na vrata. Voznik pa je med tem nekaj razkladal z voza. Boječ odprem okno in vprašam, kdo je, nakar dobim odgovor: "Nekdo iz Amerike. Odprite!"

V zmedenosti nisem mogla najti vzgicel, dasi so bile vedno na istem mestu. Ko sem jih pogodila, so se mi tri zlomile, nadaljni dve pa sta mi ugasnili in šele s šesto sem mogla prižgati luč, nakar sem odprla vrata. Prvo vprašanje došlega moža je bilo: "Kje so oče? Jaz sem njihov sin!"

Stopila sem k starčkovim postelji, ga narahlo poklicala in mu povedala, da je prišel njegov sin. Začuden me je pogledal in vprašal: "Rezika, ali sanjam ali je resnica?" V naslednjem hipu sta se po 36 letih spet objela oče in sin. Ni mi potreba opisovati, kakšna čustva so polnila naša srca.

Ko smo prišli spet v normalno stanje, smo posedli okrog mize in razpletel se je pogovor. Šele čez nekaj časa sem spomnila, da je treba gospodu iz Amerike pripraviti nekaj prigizka. Jaje je bilo pri hiši dovolj, saj kokiši pridno nesejo, dokler ni snega. V dimu so klobase in slanina, vse že lepo prekaženo. V kleti je bil sod zlatorumenega vina, na policah pa vrsta steklenic, napolnjenih z domačo slivovko. Hitro denem kuhat nekaj klobas.

V tem pa se spomnim, da nimam nikakega kruha pri hiši. Pekla ga bom šele drugo jutro. Kaj bo pa zdaj! Stečem k sosedu, ji povem o nenavadnem obisku in jo poprosim, da mi posodi kos kruha. Pa mi je povedala, da so pri večerji pojedli zadnji kosček. Odhitil k drugi bližnji sosedu in jo prav tako prosim za kruh. "Oh," mi odgovori, "ves dan smo brez njega. Se dvakrat sem danes zgance kuhala. Kruh bom pekla jutri zjutraj." Podam se k tretji sosedu po moji krušni turneji. "Imam ga," mi odgovori, "toda je koruzen in tako trd, da ga ni za položiti pred Amerikancem. Pojdi h kruhopecici, tam ga boš gotovo dobila." V vasi smo namreč imeli žensko, ki je pekla kruh za prodajo.

Napotim se do te zadnje hištanice: "Neža, daj mi za dva dinarja kruha!" Pa mi je zaposano odgovorila: "Oh, kaj pa boš zdaj s kruhom? Že ob treh

popoldne sem prodala zadnji hleb. O polnoči bom zameslila drugega." Prišla sem domov brez kruha. Klobase so bile kuhane in naš gospod Amerikanec jih je moral jesti brez kruha.

Tiste božične praznike smo obhajali v velikem veselju in zadovoljnosti. Sosedje in znanci so trumoma prihajali v hišo. Vsak je hotel govoriti z Amerikancem in vsak je čestital očetu k njegovi tako nepričakovani sreči.

Par mesecev pozneje, namreč 24. februarja 1935, sem se z Jakobom, tem Amerikancem, poročila v Črnomlju. Prišel je bil iz Amerike kot vdovec. Priporoki je bil navzoč tudi oče. Bil je ravno njegov god: Matijevo.

Tisti božični prazniki so bili za očeta najsrečnejši in bili so tudi zadnji. Dne 15. avgusta 1935 je umrl v svojem 95. letu. Zaslužil je počitek in deležen ga je v rodni grudi.

Z možem se zdaj tu v Ameriki vsako leto ob božičnih praznikih živo spominjamo božičnih praznikov v domovini leta 1935. Spominjava se vseh dogodkov, pomembnih in malenkostnih, med njimi tudi moje neuspešne krušne ekspedicije in klobas, ki jih je gospod Amerikanec moral jesti brez kruha!

DOPISI

Waukegan, Ill. — Letna seja društva Sv. Roka, št. 94 JSKJ, ki se je vršila 10. decembra, ni napravila posebnih izprememb v odboru. Izprememba pa je v tem, da se bodo v bodoče naše redne seje vršile vsako tretjo nedeljo v mesecu. Vršile se bodo v običajnih prostorih in se bodo pričele ob 2. uri popoldne. Asesment se bo pa začel pobirati ob eni uri popoldne. Upam, da se bodo naših sej v bodoče udeleževali tudi članice in da tisti člani, ki si nedeljske dopoldneve radi privoščijo nekoliko več spanja.

Društveni odbor za leto 1940 je sledeč: Anton Kobal, predsednik; Frank Znidaršič, podpredsednik; Anton Stanovnik, tajnik; John Zalar, blagajnik; Math Jereb, zapisnikar; Frank Ilc, John Jelovšek in Vic Divjak, nadzorniki. Športni nadzornik je Martin Zupec, Jr., društveni zdravnik pa dr. Louis F. Kompere.

Prihodnja seja bo, po mojem mnenju, še bolj važna kot je bila zadnja, zato je želeli, da se jo udeležijo vsi, tudi odbor za pravila in konvencijo. Na omenjeni seji bodo prečitani računi za leto 1939, zaprisežen bo novi društveni odbor in na programu bodo še druge važne zadeve. Člani in članice, pokazite, da ste lojalni svojemu društvu in se polnoštevilno udeležite prihodnje seje dne 21. januarja! Kdor še ni dobil jednotinega stenskega koledarja za leto 1940, ga lahko dobi na prihodnji seji ali pa pri meni na domu.

K sklepu želim glavnemu odboru in vsemu članstvu JSKJ sreče, zdravja in zadovoljstva v letu 1940. Bratski pozdrav! Anton Stanovnik, tajnik društva št. 94 JSKJ.

Keewatin, Minn. — Člane in članice društva Marija Trsat, št. 109 JSKJ, obveščam, da je bilo na decembski seji sklenjeno spremeniti čas naših mesečnih sej. V bodoče, to je v letu 1940, se bodo naše mesečne seje vršile vsako drugo nedeljo v mesecu in se bodo pričele ob dveh popoldne. Prostor naših sej: Keewatin Village Hall.

Odbor našega društva za leto 1940 je sledeč: Joseph Ozanich, predsednik; Frank Matasich, tajnik; George Matakovich, blagajnik; Joe Poje, zapisnikar; John Brletich, Stevo Jakovach in Jerry Verant, nadzorniki. — Za društvo št. 109 JSKJ: Joseph Ozanich, predsednik.

Hibbing, Minn. — Članom in članicam društva Sv. Franciška, št. 54 JSKJ, naznanjam, da se bodo v letu 1940 naše redne seje vršile vsako tretjo nedeljo v mesecu in se bodo pričele ob 10. uri popoldne. Prostor sej: Memorial Building, South Hibbing.

Na letni seji so bili za leto 1940 izvoljeni sledeči odborniki: Stanley Fink, predsednik; Matt Lavrich, podpredsednik; Caroline Fink, tajnica; John Povsha, blagajnik; Frank Laushin, zapisnikar; John Perich, predsednik nadzornega odbora. Sestrski pozdrav! — Za društvo št. 54 JSKJ:

Caroline Fink, tajnica.

St. Michael, Pa. — Spet je odšlo eno leto v zgodovino in nastopili smo novo leto 1940. Kaj nam bo prineslo, nihče ne ve. V preteklem letu je bilo mnogo ljudi rojenih, mnogo jih je bolehalo in mnogo jih je pomrlo. To bo nedvomno držalo tudi za tekoče leto. Bolezen ali smrt lahko zadene vsakega živlega človeka in to kadar koli. Zato je za nas važno, da smo za take slučaje zavarovani pri dobri podporni organizaciji. Pa nele, da smo zavarovani, skrbeti moramo tudi, da imamo točno in pravočasno plačane naše asesmente, da nam v slučaju bolezni suspendacija ne bo privzkriz hčila.

Pri društvu Sinovi Slave, št. 185 JSKJ, ne moremo za leto 1939 beležiti napredka. V slednjih delavskih razmer smo celo izgubili tri člane. V splošnem pa lahko pohvalim članstvo, da se zanima za svoje društvo. Naš piknik je bil dobro obiskan in tudi na zadnji veselici je bilo toliko občinstva kot še na nobeni prejšnjih prireditvah v dotični dvorani. Za to gre v prvi vrsti zasloga prodajalcem vstopnic in drugim delavcem in delavkam na veselici. Hvala jim za njihov trud. Hvala pa tudi splošnemu občinstvu, ki je v tako obilem številu posetilo obe prireditvi. Nadalje se zahvalim članstvu našega društva za zaupanje, ki so mi ga izkazali z izvolitvijo za tajnika. Potrudil se bom, da bo moje delo v čim večjo korist društva in Jednote.

Malopozno je že sicer, toda mislim, da še ni čisto prepozno, da voščim vsem glavnim odbornikom JSKJ srečno in zadovoljno leto 1940, uredniku Nove Dobe pa še posebej, da bi mu nikoli ne zmanjkalo gradivo za njegovo kolono "Vsak po svoje." Srečno in veselo novo leto tudi vsemu ostalemu članstvu J. S. K. Jednote!

Frank Hočevar.

S pota. — Leto 1939 je že skoro pri koncu, toda tu v severni Minnesoti imamo še vedno prijazno vreme. Jaz se še vedno ukvarjam z urejanjem različnih predmetov iz naše ameriško-slovenske zgodovine, da jih pošljem Slovenskemu narodnemu muzeju v Cleveland. Od rojakov širom Zedinjenih držav sem prejel te dni mnogo sezonskih pozdravov in voščil. Iz slovenske metropole, Clevelanda, pa sem dobil darilo lepih vočnih izdelkov iz Slovenije. Za vse najlepša hvala in vsem želim srečo v letu 1940!

Matija Pogorelec.

East Helena, Mont. — Članstvo društva Sv. Alojzija, 43 JSKJ obveščam, da je bil za leto 1940 izvoljen sledeči odbor: Frank Sasek, predsednik; Helen Russ, Sr., podpredsednica; Louis Smith, tajnik in organizator; Jennie Smith, podtajnica in zapisnikarica; Anton Smole, Sr., blagajnik; Anton Smole, Jr., Mary Ann Smith in Katie Kovacich, nadzorniki; Mary Langenfus, rediteljica. Društvena zdravniška sta dr. J. G. Thompson in dr. L. Hawkins. Seje se vršijo vsakega 12. dne v mesecu v dvorani Johna Smitha in se pričnajo ob 7. uri zvečer.

Pri tej priliki naj omenim, da je bila udeležba na decembski seji prav povoljna ter so se vse zadeve hitro in zadovoljivo rešile. Po zaključeni seji pa smo se zabavali do poznih večernih ur. Članstvo je vabljen, da se tudi januarske seje udeleži kar mogoče polnoštevilno. Na omenjeni seji bo prečitani zapisnik letne seje, ki vsebuje razne društvene določbe, katere bodo v veljavi za vse tekoče leto. Ob enem bo predloženo tajnikovo finančno poročilo. Torej, na svidenje 12. januarja! K sklepu želim srečno in zadovoljno novo leto vsem glavnim odbornikom in vsemu ostalemu članstvu J. S. K. Jednote! — Za društvo št. 43 JSKJ:

Louis Smith, tajnik.

Denver, Colo. — Pred zaključkom starega leta je smrt še enkrat posegla v vrste članstva društva Sv. Jožefa, št. 21 JSKJ. Po kratki bolezni je namreč dne 21. decembra preminil sobrat Joseph Prijatelj in smo ga dne 23. decembra položili k večnemu počitku na pokopališču Mt. Olivet. Pokojnik je bil vdovec. Njegova soproga mu je umrla pred 18. leti in pred šestimi meseci mu je po dolgem bolehanju umrl tudi starejši sin. Zapušča še enega sina in eno hčer. Pokojni sobrat je bil prišel v našo denversko naselbino, če sem prav informiran, leta 1903. Kmalu potem se je oženil ter sta s soprogo vzdrževala gostilno in boardinghouse. V tukajšnji slovenski naselbini je bil pokojnik splošno poznan, ne samo med Slovenci in Hrvati, ampak tudi med drugorodci.

Naj bo pokojniku lahka ameriška gruda in naj v miru počiva v vznožju coloradskih snežnikov, žalujočim sorodnikom pa bodi v imenu društva izraženo iskreno sožalje! — Za društvo št. 21 JSKJ:

Frank Okoren, tajnik.

Chisholm, Minn. — Članicam društva Sloga, št. 230 JSKJ, ki niso bile na letni seji, naznanjam, da je bil za leto 1940 izvoljen skoro ves stari odbor, in sicer: Angela Verant, predsednica; Sophie Jatzo, podpredsednica; Mary Zurga, tajnica; Agnes Delelak, blagajničarka; Katarina Ambrozich, zapisnikarica; Mary Oberstar, Angela Garmekar in Frances Samsa, nadzornice. Društveni zdravnik je dr. Klein. Seje se bodo vršile vsak drugi četrtek v mesecu in se bodo pričnemale ob pol osmih zvečer. Prihodnja seja se bo vršila v četrtek 11. januarja; želim, da bi bila vsaj tako dobro obiskana kot je bila decembska. K sklepu želim srečno in uspešno novo leto naši Jednoti in vsemu njenemu članstvu. — Za društvo št. 230 JSKJ:

Mary Zurga, tajnica.

Mullan, Ida. — Vse člane društva Idaho, št. 151 JSKJ, pozivam, da plačajo svoje asesmente do 25. januarja. Pa tudi nadalje naj bodo plačani asesmenti do 25. dne vsakega meseca. Kdor ne bo plačal pravočasno in bo suspendiran, bo sam kriv, če v slučaju bolezni ne bo dobil podpore. Vsak naj to upošteva, pa bo prav na obe strani.

Mrs. Leata M. Jackson, Box 716, 1131 Nine Mile Rd., Wallace, Idaho.

Od bojnega voza do tanka

Moderne vojne so pred vsem vojne s stroji. Znanost in industrija, pa tudi sposobnosti vojščakov, vse to služi razdiralnemu delu. Avtomatične puške, strojnice, letala, da ne omenjam drugih sredstev, ki se jih poslužujejo v težkih trenutkih ti ali oni, namreč duševnih plinov, zažigalnih kroglic in podobnega, da celo, bolezenskih kužnih klic, skratka vse pride-

bitve sodobne znanosti morajo podpirati tehniko uničevanja.

Toda od vseh strojev, ki so jih izumili v teku svetovne vojne pa do danes, je tank, ta prenikajoča se trdnjava, najznejši in na njem se najbolj opazajo napori vojskujočih se, da bi zgradili nekaj velikansega, kar bi že na pogled vlivalo sovražniku strah in grozo.

Kakor pa ni nič novega pod soncem, prav tako kot so že v davnej pred vžigalno bombo poznali grški ogenj, tako tudi tank v bistvu ni nič novega, ampak ima svoje daljne prednike že v vojnah, ki so prve dostopne človeški zgodovini.

Cirovi bojni voz

Med prvimi predniki tanka je nedvomno bojni voz, ki ga je izumil veliki perzijski kralj Cir. In sicer je običajne vozove, s katerimi so prevažali poveljnike na bojišče, opremil s srpsto zakrivljenimi noži, ki so utirali pot tem mesarskim vozovom med sovražnikovimi vrstami. Pozneje je svojo iznajdbo izpopolnil še s tem, da je na konec ojesa pritrdil dve dolgi sulici, ki sta prebadali vse, kar jima je prišlo naproti. Končno je še zadnji del voza oborožil z ostrimi rezili in s tem onemogočil, da bi se kdo mogel od tu vzpeti nanje.

Lahko si mislimo, kakšno klanje je povzročila ta pošastna priprava, kadar so jo pognali v množico sovražnikov.

Grška helepola

Za perzijskimi bojnimi vozovi moramo omeniti grško helepola. "Helepola" pomeni osvojevalko mest. To pa ni bil od početka voz v običajnem smislu besede, ampak stolp, ki so ga nosile ogromne želve ali pa ovni.

Najbolj slavna od teh strojev je helepola, ki jo je zgradil, kakor nam sporoča zgodovinar Diodor iz Sicilije, Demetrius Polior-zet. Takole opisuje zgodovinar eno izmed teh helepola:

"Osnova ji je bila kvadratna in sicer je štela vsaka stranica 50 vatlov. Zgrajena je bila iz tramov, ki so bili med seboj pričvrščeni z železom. Stali so si vsakebi po en vatel. Vsa ta masa iz železa in lesa se je premikala lahko tudi na osmih kolesih, katerih platišča so merila po dva vatra in so bila obita z močnimi železnimi pasovi.

Za premikanje v krivuljah pa so zgradili še posebej valjarje, tako, da se je stroj pomikal v vseh smereh. Na oglih je imel po sto vatlov dolge drogeve, ki so se sklanjali drug k drugemu. Vsa ta stavba se je dvigala v višino devetih nadstropij. Tri strani so bile obite z železom, da bi jim ogenj, ki so ga pri obleganju metali iz mesta, ne mogel povzročiti nobene škode. V vsakem nadstropju so bila okna, nad katerimi je bil bakren pristrešek, ki se je dal premikati ter je okence docela zaprl, tako, da so udarci na stroj bili brez učinka. Poleg tega so bile v vsako nadstropje speljane še lestvice, po katerih so donasili vojščakom streljivo in hrano. Tritisočstiristo mož je potiskalo ta stroj, bodisi v notranjščini, bodisi od zunaj. To je bila, kot pravi Diodor, elita vse armade, najmočnejši in najhrabrejši vojaki. Demetrius je uporabljal trideset tisoč mož, ki so po navadi tvorili ladijsko posadko, da so pripravljali pot, po kateri se je pomikal ta velikanse prikazen."

Priznati moramo, da so današnji tanki v primeri s tem velikansekim strojem, ki je zahteval več kot tri tisoč parov rok za svoj pogon in celo vojsko, ki mu je ugajevala pot, da so tanki, s katerimi se tako zelo ponašajo nekatere države, prava igrača. Skoro bi človek mislil, da je ta opis siciliskega zgodovinarja plod njegove domišljije. Pa ni tako. Tudi drugi sodobniki, na primer Plutarh, potrjujejo njegove podatke in navajajo približno enake številke. Tako prav znani zgodovinar

Plutarh navaja še to zanimivost, da so ti stroji bili tako dobro zgrajeni, da se ogromni stolpi prav nič tresli in ni visel v to ali v ono stran. Pri napredovanju pa je povzročal neznanjski trušč, ki je že sam po sebi vival strah nasprotniku.

Obleganje mest

Vprašati se moramo, zakaj so ti stolpi imeli takšne ogromne dimenzije in čemu so služili.

Kadar je bilo treba osvojiti kakšno mesto, so privlačili takele, rekli bi pošast k mestnemu obzidju, ki je seveda večkrat segalo v znatno višino. Zategadelj je morala biti tudi višina napadalnega stolpa temu primerna, da je lahko obvladovala okope obleganega mesta. Po navadi je imel stolp v enem izmed gornjih nadstropij poseben pridvižni most, ki so ga spuščali na obzidje in po katerem so naskakovali udri v mesto.

Ker je vsa ta zgradba počivala na majhnih kolesih, ki so jih krepki možje, skrito v osrčju tega stolpa, poganjali s težkimi vzvodi, je bilo videti, kot da se ta nestvor vali sam od sebe dalje. Na ta način so ga po potrebi premikali okoli obzidja obleganega mesta.

Kako pa je bilo z obleganci? Ti so se proti tem pošastim, ki so se premikale na videz same od sebe, upirali z različnimi sredstvi, bodisi da so metali nanje s svojimi metalnimi stroji težke skale, bodisi da so jih zažigali tako, da so metali nanje posode z užigalnimi snovmi ali pa so se posebno drzni vojščaki približali stroju v neposredno bližino in potaknili požar. Zopet drugič so izpodkopavali zemljo, na kateri je stolp počival, kajti ko se je enkrat ta zvrnil, ga ni bilo več mogoče postaviti na noge. Prebivalci mesta Tira so se na primer branili, ko jih je oblegal Aleksander Macedonski, na prav svojski način. Metali so na te stolpe ogromne mreže, v katere se je vsa stavba zamotala. In medtem, ko so se naskakovalci otapali teh zank, so branilci mesta zažgali stroj.

Pa niso uporabljali teh premičnih stolpov samo, kadar so oblegali mesto. Prav dobro so jim služili tudi v bitkah.

Že omenjeni Cir ni opremil svoje vojske samo s srpastimi vozovi, ampak jo je oborožil tudi s temi dvojnimi stolpi. Pet stoletij pred Kristom so imeli v bitki pri Timbrah zelo važno vlogo. Njegovi stolpi so merili v višino približno štiri metre in pol. Vsak je skrival v sebi dvajset lokostrelcev in vleklo ga je osem parov volov. Ti stolpi pa niso opravljali te naloge, kot jo danes vršijo tanki, to se pravi, niso čistili teren pred pešadijo, ampak so ostajali zadaj za pešči, in lokostrelci so s ploščadi, ki je bila na vrhu, merili preko čet, ki so stale pred njimi, na sovražnika.

Srednjeveški tank

V srednjem veku so pozabili na stroje, s katerimi so se borili perzijski in grški vojščaki. Viteze bi bilo sram uporabljati kakšno drugo orožje kot njihove sulice in meč. Saj je bila to doba, ki je najbolj pozidgovala drznost in osebne podvige posameznika, kar pa pri takih skupnih napravah, kot je bojni voz, ne pride v tolikšni meri v poštev.

Zato šele v šestnajstem stoletju zopet zasledimo nekaj podobnega, kar nas spominja na stare vojevalne načine ali pa na današnji tank. Neki vojaški strokovnjak te dobe opisuje v svoji knjigi "Strategija", ki je izšla leta 1536, torej pred dobrih stoletjem, podobno stolpa na kolesih, opremljenega s strelnimi linami, skozi katere molecevi topičev, katerim strežjo topničarji, ki nosijo na glavah prav takšne čelade kot danes.

Angleži so za vlade Henrika VIII. uporabljali prav takšne (Dajle na 6. strani)

RADIOVOJ REHAR:

SEMISIRIS

ROMAN

Na trgu so se zgrinjale vedno večje množice in prve skupine so se že pričele zaganjati proti dvornemu obzidju, proti stražam, ki so same trepetale in mrle od groze.

Zemlja se je tresla dalje, sunki so postajali močnejši, hiše so se rušile s strašnim hruščem. Nekatere so se vnele, in ko pekel črno nebo so osvetljevali krvavi zublji.

Asarhadan, ki se ves dan ni mogel odločiti za nobeno dejanje, je z grozo planil iz svoje sobe in bežal na prosto. Silno mramornato zidovje je škripalo, prvi kamni so izpadali. Begal je po viharni noči čisto sam. Groza in obup sta mu meglila razum. Ne da bi vedel kako, je pribežal pred Ofirijino palačo. Vrata so bila odprta in nezastražena. Stražniki so pobegnili. Planil je v nerazsvetljen hodnik in se vzpel po stopnicah v prvo nadstropje. Po hodnikih, ki so škripali, so begale sužnje, komornice in družabnice, klicale, kričale in se jokale. Nobena se ni zmenila zanj. Kakor nor je zgrabil prvo, jo stresel in vprašal:

"Kje je velika hči faraona faraona faraonov?"

Ženska se je prestrašila, da je omedlela.

"Kje je tvoja gosposdarica?"

"Tam..." je izdala iz sebe, dvignila roko in pokazala proti sobani, iz katere je prihajala medla svetloba.

Asarhadan je izpustil žensko in planil proti vhodu. Z odprtih vrat je zagledal razkošno sobano z velikim zlatim kipom Rāja na koncu. Iz dveh daritvenih žar se je dvigal proti stropu modrikast dim in širil po sobani omamen duh. Pred kipom je ležala na preprogi Ofirija, oblečena v obleko svečenic s ptičjim pokivalom iz kovanega zlata na glavi. Asarhadan je obstal in ostrmel. Slika moleče deklice ga je s svojo čarobno lepoto do dna omamila. Kakor v čudovitih sanjah je poslušal njeno molitev:

"Ki si gospod gospodov, vladar vladarjev, stražnik vesoljstva in zemlje naše in Atlantide in Semisirisa našega, ki si velik in najvišji, ki si Rā: dvigni svojo roko, gani s svojim prstom, reši nas! Skrbi zanj, ki ga ljubim; ne dovoli, da ga uniči sila podzemlja; pripelji ga k meni, o veliki, o najvišji, o Rā..."

"Zame moli," je vzkliknil Asarhadan in skočil k njej:

"Dobrotna, najdobrotnejša!"

"Dragi!"

Dvignila se je, pogledala ga s pogledom polnim blažene sreče, planila mu okoli vratu in ga poljubila.

"Priključila sem te. On te mi je poslal."

"Kaj se godi, najslajša?" je vzkliknil ves iz sebe. "Svet se podira, bliža se konec..."

"Ko si pri meni, se ne bojim ničesar več. Ni me strah niti najstrašnejšega!"

Tedaj je zaklical zunaj nekdo z obupnim glasom:

"Izpustite čarovnico!"

"Izpustite jo!" so odgovorili drugi glasovi.

"Vsi mislijo, da je ta kazen za to, ker so zaprli Arikidnilo," je dejala Ofirija.

"In veruješ to tudi ti?"

"Ne vem..."

"Ne veruj! Arikidnila ni čarovnica. Prav tako navadna ženska je, kakor vsaka druga."

"Misliš?"

"Vem."

"Kako?"

"Ker vem, česar nihče drugi ne ve."

"Kaj?"

"Kdo je."

"Kdo?"

"Moja praprababica, mati prvega otroka Semisa Menofisa, faraonka Bala..."

Ofirija je odprla usta, a glasu ni bilo iz njih.

"Da," je ponovil Asarhadan. "Bala, o kateri so vsi mislili, da je bila že pred sto leti žrtvovana svetemu biku. Bogovi so jo rešili in zatekla se je v votlino Osenčja, privzela je videz čarovnice..."

"Bala... Bala... nesrečna Bala..." je vzkliknila Ofirija. "Potem zares ni čarovnica in ni kriva teh strahot..."

"Ni."

Nov strahovit sunek je zamajal tla. Sobana se je zazibala kakor da bi stala na ladji. Na steni za kipom Rāja je zazijala velika razpoka. Ofirija je kričala in se krčevito oklenila Asarhadana.

"Beživa!" je dejal faraon in potegnil Ofirijo za seboj proti vratom. Nista jih še dosegla, ko se je ogromni zlati kip najvišjega božanstva zamajal in zrušil na tla.

Bežala sta po temnem hodniku in se zaletavala v kupe kamenja, ki se je bilo sesulo s sten. Upehana, potolčena in tresoča se od groze, sta pribežala na prosto. Ploha ju je obliła z vso silo in premočila do kože. Preko stavb in obzidij sta zagledala v daljavi svet gorečih semisirskih hiš.

"Kaj je tam?" je vprašala deklica in se ga še bolj oklenila.

"Ogenj. Potres je zažgal hiše."

"Strašno..."

"Tu sva na dežju, a vsaj varna pred ruševim se kamenjem."

"Kaj naj počneva?"

Izza obzidij se je oglašalo s trga rjojenje tisočev, zlito v en sam obupen klic, ki je bil prošnja, zahteva in grožnja obenem:

"Izpustite čarovnico!"

"Napadli bodo dvor!" je vzkliknila Ofirija.

"Morajo jo izpustiti!"

"Da, morajo... Pojdiva k mojemu očetu, faraonu faraonov!"

"Čemu?"

"Mora jo izpustiti!"

"In če naju ne usliši? Če vrže še mene v ječo?"

"Potem hočem s teboj. Nič več mi ni mar, kaj se zgodi. Svet se podira, bliža se konec. Tvoja sem, živa ali mrtva..."

Potegnila ga je za seboj v viharno moč, ki so jo medlo osvetljevali zublji gorečega mesta in napolnjevali kriki obupanih množic. Hitela sta k palači Semisa Ofirisa, ki je edina bila še popolnoma neporušena. Tudi straže so še stale pred njo.

"Stojta!" je zaklical poveljnik. "Kdo sta, kam hočeta?"

"Jaz sem Ofirija," je odgovorila deklica.

"Milost, velika!"

(Dalje prihodnjik.)

Janko N. Rogelj:

Na večer življenja

J. N. Rogelj

Pri oknu sedi s prekrižanimi nogami, z roko drži ogorelo koruzno pipo, ker nima več tistih zob, ki bi držali pipo v ustih. Po časi spušča dim iz ust, pogleduje skozi okno na sosedov vrt. Spomladi bo petdeset let, odkar je prišel v Ameriko, spomladi bo tudi petdeset let, odkar se je oženil, in spomladi bo osemdeset let, odkar se je rodil na Dolenjskem. Letošnje poletje so mu odpovedale noge, potem želodec, pa se je vlegel v posteljo za več mesecev. Ko je padla prva slana na sosedovo streho, izlezel je s postelje, prikoračil s palico v kuhinjo, sedel na stol ter obsedel tam ves dan.

Oče Anton zopet sedi na stolu v kuhinji, kjer je predsedel že zadnjih dvajset let. Siva je njegova glava, orjaške so njegove roke, telo je nagnjeno naprej, toda še vedno je velik, kadar vstane. Doba petdesetih let v Ameriki ga je samo skrivila, toda ne zdrobila. V zgodovini slovenskega priseljništva v Ameriki je on še: Eden izmed mnogih. Človek bi mu rekel, da je zadnji izmed poslednjih slovenskih trpinov, katerega je ohranila nevidna usoda, da pripoveduje mlajšemu rodu o onih, katerih sled se že izgublja na pokopališčih.

"Kako je bilo takrat, ko ste prišli v Ameriko?"

Nasmeje se oče Anton, dolgi košeni prsti tipajo po laseh za ušesi. Potem odloži koruzno pipo, pogleda preko očal in pripoveduje:

"Mesto Cleveland je komaj se galdo od vzhodne 55-sete ceste. Vozove počestne železnice so vozili še konji. Ko sem z drugimi prišel na kolodvor v Cleveland, so moji sopotniki s svojimi kovčki zasedli tramvaj, mene pa je povabil slovenski voznik na voz, s katerim je prevažal pivo. Pognal je konje, pa sva preje prišla do znane gostilne, kakor oni, ki so se peljali s tramvajem. Ojej, potem smo pa jedli in pili, da sem takoj pozabil na stari kraj. Res, nekaj dni je bilo že tako prijetno in lušno, da sem mislil, da še delati ne bo potreba v Ameriki. Zlomka, pa se je hitro zaobrnilo. Še tisti teden smo stali v ranem jutru pred American Steel and Wire Co. Vse črno nas je bilo, vsi bi radi delo. Na vratih se je pokazal človek ter pričel kazati s prstom, katerega hoče na delo. Ker sem bil velik, da sem gledal čez glave drugih, sem videl, da kaže mene. Pričeli so me kar riniti proti vratom. Res, kar tisti dan sem pričel delati. Delovodja je bil Nemec. Vprašal me je, če govorim nemško. Odgovoril sem, da znam, ker sem delal v Leobnu na štajerskem. Takoj sva postala prijatelja, kajti takrat je nekaj štel, če je človek tolkel nemščino. In tam sem ostal leta in leta, dokler nisem zaprosil za pokojnino."

Ce oče Anton govori, postane takoj jezen. Prejšnja leta je pil najrajši vino. Po dva soda na leto ga je zaužil. Ob svetem Jakobu ga je ponavadi že zmanjkalo. Potem ga je bilo potreba kupovati na kvorte. To pa stane malo več denarja. Letošnje leto, ko ga je položilo na posteljo, se je prvokrat v svojem življenju spoprijaznil z mlekom. Oh, to je bilo težko zanj. Mleko je za otroke in ženske. Toda mleko ga je pozdravilo, da je pričel pokušati pivo. Sedaj popije po tri ali štiri steklenice pive vsak dan, pri grizuje kruhek in mesene klobase. To je skoro vsa njegova poglavitna hrana, ko se bliža

svojemu osemdesetemu letu.

No, oče je zalil suha usta s pivom, natlačil tobaka v pipo, zažgal tobak ter nadaljeval:

"Ko sem se oženil v češki cerkvi na Broadway cesti, je bilo potreba kupiti pohištvo. Zlomka, za pet in trideset dolarjev sem dobil vse, kar sva rabila z mojo ženo. Življenje je bilo tako poceni. V salunih se je dobilo kozarec pive za pet centov, prigrizke je bil zastoj. Živalsko dobrovje se je dobilo zastoj po klavnicah. Na hrani sva imela fante, ki so prihajali iz starega kraja. Potem sva jedla zastoj poleg fantov, kajti oni so ob mesecu plačali račune v mesnici in groceriji, samo da je ona skuhala, prala njih perilo in pripravila sobe, kjer so spali. Ena postelja je zadostovala za štiri fante. Dva sta spalila po čnevi, dva ponoči. In kako smo bili vsi zadovoljni!"

Včasih oče rad zaide iz pripovedovanja o prihodu v Ameriko na pripovedovanje, zakaj je šel v Ameriko. Tista storija je podobna skoro sleherni dogodbi našega slovenskega priseljence, ki se pričinja: Oče ni hotel oddati grunta...

Oče Anton se je umiril na stara leta. Tudi radoveden ni več. Opustil je tudi čitanje časopisov. Pravi, če bo kaj važnega v listu, bodo že drugi povedali. Na radiu ga zanima samo žogometna igra. Ne vem, zakaj to rad posluša. To vem, da še nikoli ni gledal prave žogometne igre, tudi iste ne razume, toda vseeno ima velik užitek, ko posluša oznanjevalca.

Prvi dan v mesecu je njegov važni in slovesni dan. Njegov pristni in zdravi humor gre takrat v klasje. Takrat tudi rad uščične z besedo. Zakaj bi ne? Koliko jih je med Slovenci v Clevelandu, ki bi dobivali svojo priložnostno pokojnino. Takrat pričakuje s ponosom ček od United States Steel and Carnegie Pension Fund, na katerem je zapisano njegovo ime, a za imenom številka \$21.40. To je njegov mesečni prihodek že več kot dvajset let. To potroši za tobak, pijačo, njegov kruhek in mesene klobase. Če kaj ostane, gre na banko ali v pomoč hiši.

Na večer življenja sedi oče Anton pri kuhinjskem oknu ter gleda na sosedov vrt. Drugo ga ne zanima. Ne gre nikamor. Če gredo vsi drugi iz hiše, on ostane doma sam. Z avtomobilom se ne rad vozi, odkar si je zmaknil hrbet, ko so ga z avtomobilom peljali na farmo. Živi zadovoljno in srečno, ne kaže nikake skrbi, le potožni včasih, da so noge težke in okorne. Zato križa nogi, sedaj na eno, sedaj na drugo. Misli na sinove in hčere, deset je še živih, najstarejši sin je umrl spomladi. Ste se vnuke in vnukinje, dosti jih je: Deset, dvajset, še več... Najmlajšo vnukinjo je naučil, da skupaj brbrata in brenkata s kazalcem na spodnjo ustnico. Potem se oba tako pristržno smejeta, kot bi imela oba medena ustna. Kako pristen in jasen je ta smeh, koliko zdravja in sreče je v tem otroškem smehljanju!

Koliko let je za njim: Njegova otroška leta na holmih prelepe dolenjske zemlje se porajajo v njegovih mislih, njegova misel zaide v mladeniško razposajenost, ki prepleta njegovo mladostno življenje kot vinska trta z bogatim in težkim grozdom. Domača zemlja nima dovolj kruha za svojega sina, zato se poda v druge kraje, globoko v jamo, kjer ne zori pšenica, kjer ne cvete ajda in kjer ne vre vinski mošt v čepeh zidanicah. Dalje gre, dalje mu kažejo na pot. V Ameriko pride njegova misel, ž njo pride tudi on. Petdeset let bo spomladi, petdeset dolgih in muč-

nih let življenja v tujini... Toda preko dolgih delavnih ur in trudnih noči se je nekoč kar zaobrnilo v njegovi duši, da je postal sin te velike ameriške zemlje. On je Amerikanec, brez znanja angleškega jezika, in brez pravega spoznavanja in vmešavanja v ameriške razmere. Amerika mu je ljuba, ker v nji živi kot vsak drug visok gospod v starem kraju. On ima pokojnino, to ga dela velikega in zadovoljnega. Prevzel ga je ameriško ozračje, ameriška zemlja mu je pokazala prav tako prijazen obraz kot njegova rodna gruda. Vse to se je vsevalo v njegovo duhovno življenje, zato se počuti doma v Ameriki, popolnoma tako domač, da bi se mu danes zgodila največja krivica v njegovem življenju, če bi se moral odtrgati od te velike ameriške zemlje.

Zato pa oče Anton sedi na stolu v kuhinji tako brezskrbno, tako zadovoljno in veselo. Skoro zavidanja je vreden. Kako uživa tiho srečo, kako se izraz njegove žive blaginje kristalizira v veselim in radostnem nasmejanju, kako z malim hotenjem je zadovoljen, ko čuti v sebi zavest, da je Amerika njegova prav tako, kakor je njegovih otrok in vnukov. Saj na večer njegovega življenja ni odvisen od nobenega; v svoji hiši stanuje, na svoji zemlji živi, a prvi dan v mesecu mu prinesejo pokojnino, katero si je sam prislužil s svojimi močnimi rokami.

Oče Anton je po naravi postal ameriški državljan, in ne samo državljan, ampak — pravi Amerikanec.

OD BOJNEGA VOZA DO TANKA

(Nadaljevanje s pete strani)

vozove. Inženjer na francoskem dvoru Agostino Ramelli je proti koncu šestnajstega stoletja zgradil velik, dobro zaprt voz, iz katerega je šest strelcev bruhalo ogenj skozi line na sovražnika. V notranjščini tega voza je nekdo poganjal s posebnim ročajem nekakšne vzporedne lopate, ki so se zajedale v zemljo in na ta način potiskale stroj dalje.

Ne moremo pa teh stolpov in vozov primerjati še z modernimi tanki, kajti pri njih se je pogon vršil še z rokami moč. Prvi model avtomatskega stroja, ki naj bi ga uporabljali v topništvu, je zagledal bel dan šele proti koncu osemnajstega stoletja. To je bil znameniti Cugnotov voz. Pa to je bil samo model. Od modela pa do prave avtomobilske trdnjave, ki je bila predhodnica današnjega tanka, je pa preteklo še polnih sto let.

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

Sam dobro vemo, kakšna usoda večkrat čaka ljudi, ki presenetijo svet s kakšno novo, nenavadno mislijo in kako večkrat naletijo na nerazumevanje in celo na sovražen odpor. Prav nič bolje se ni godilo Balbiju. Francoske oblasti so z nezaupanjem motrile Balbijeve napreke in nadarjeni izumitelj je trkal s svojo iznajdbo na gluh ušesa. "Da bi kdaj trdnjava sama hodila sem in tja; kaj takega se lahko porodi samo v možganih bolehnega prenapetega, so mrmrali postarni francoski birokrati in so Italijana gladko postavili pod kap.

Ta Italijan pa ni bil eden izmed tistih, ki ob prvi oviri vržejo puško v koruzo. Polnih šestnajst let je čakal na ugodno priliko, in ko je leta 1870

tretja republika zmagoslavno otvorila svojo dobo, se je mož zopet pojavil v ministrstvu za narodno obrambo, upajoč, da mu bo sreča to pot milejša in da mu bo uspelo to, kar se mu ni posrečilo za časa cesarstva.

Izkusil pa je, da se mentaliteta vladnih uradnikov kljub temu, da je cesarstvo vzel vrag in da je sedaj živel v republiki, ni ti za las ni izpremenila. Tudi sedaj so ga odpravili z izgovorom, da je to le pod fantazije, da na kaj takega sploh ni misliti itd.

Tudi sedaj ni Balbi obupal, ampak se je zatekel po pomoč v drugo smer. Hodil je od tega do onega imovitejšega državljanca in vsakemu posebej podrobno razlagal svoj, za tiste čase fantastični načrt. Marsikoga je njegova navdušenost in trdovratnost ogrela, da je podpisal obveznico. Med njimi je stalo tudi ime takratnega montmartreskega župana Clemenceauja, poznejšega "tigra."

Takole je Balbi razlagal pariškim meščanom svojo zamisel premikajoče se trdnjave: "Ta stroj, ki ga goni para in je podobno oklopnici, je pravcata trdnjava, iz katere štrle cevi pušk, strojnic in topov različnih kalibrov, se lahko vali prav tako po ravnem kot navkreber in s svojo težo, ki znaša petnajst tisoč kilogramov, polomi in uniči vse, kar se mu postavi nasproti. Z eno besedo, to je nenaravljiva utrdba, katere učinki so strašni..."

Če bi jo hoteli napasti, lahko požene v tek stožčasto streho, ki je oborožena s krepkimi, britvam podobnimi rezili, s tako hitrostjo, da pokosi in razprši vse, kar se ji približa. Široka kolesa so zgrajena tako, da omogočajo stroju zdaj napredovanje zdaj umikanje, skratka, gibanje v vseh smereh..."

NAJCENEJŠI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI JE ENAKOPRAVNOST

Naročnina za celo leto izven Clevelanda je 4.50

Društvo in posameznikom se priporočamo za tiskovine.

Unijsko delo — zmerne cene

6231 ST. CLAIR AVE. Cleveland, Ohio

prekanjen in zato v nekem smislu "kulturnejši" način. Saj takale zver, kot je sodobni tank, brez dvoma poveljuje "lepoto in veličino" medsebojnega sloveskega klanja, namreč tisto mentalizacijo človeka, ki jo tako zanosno opeva italijanski fašistični pisatelj Marinetti. Pa naj kdo reče, da nismo napredovali!

Lucidus.

(Po "Jutru.")

Iz urada gl. tajnika

Posojila na članske certifikate meseca novembra 1939

Loans on Membership Certificates for November 1939

Dr. št.	Lodge No.	Cert. No.	Amount
4	35933	35933	\$ 35.00
4	34100	34100	47.50
4	40862	40862	72.47
4	35631	35631	188.71
6	33623	33623	582.50
9	34136	34136	145.54
15	36550	36550	192.71
21	33201	33201	200.00
21	42373	42373	84.30
25	35671	35671	34.25
27	42374	42374	31.83
30	41914	41914	888.70
35	36161	36161	23.75
39	42198	42198	208.91
45	37522	37522	149.29
50	40266	40266	30.35
53	40265	40265	242.84
53	33804	33804	121.11
53	40398	40398	26.49
53	41022	41022	36.49
53	42544	42544	81.22
61	35118	35118	32.75
66	37713	37713	850.00
101	42455	42455	134.00
103	42456	42456	190.00
109	42457	42457	25.35
110	37204	37204	37.44
114	41037	41037	255.54
137	38963	38963	218.75
141	41490	41490	461.13
149	33527	33527	50.00
152	42592	42592	242.72
216	33535	33535	242.72
225			

Skupaj-Total \$5,720.34

ANTON ZBASNIK

glavni tajnik—Supreme Secretary

August Kollander

6419 ST. CLAIR AVENUE

Cleveland, Ohio

v Slovenskem Nar. Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike

POŠILJA denar v staro dombo vino točno in po dnevnih cenah;

OPRAVLJA notarske posle

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke

VLOGE

INSURED

v tej posojilnici

zavarovane do \$5,000.00 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.

Sprejemamo osebnih in družinskih vlog.

Plačane obresti po 3%

St. Clair Savings & Loan Co.

6235 St. Clair Avenue

Head Office

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AMERIKI... LTD.

Knjigarni Slovenic Publishing Company 216 W. 12th St., New York

Knjiga, ki Vas bo zanimala!

Cena 50 centov

160 strani s slikami

19

40

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR

POVESTI... POUČNI SPISI... ZGODOVINA... ZNANSTVENE RAZPRAVE... NARAVOSLOVJE... SPISI IZ SLOVENSKEGA ŽIVLJA V AM